

Handläggare
Christina Koistinen
Telefon: 0850830198

Till
Kyrkogårdsnämnden
30 september 2021

Remiss - skärpt straff för gravfridsbrott

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2021/1142

Förslag till beslut

Kyrkogårdsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

I en promemoria från Justitiedepartementet föreslås att straffbestämmelsen i brottsbalken om brott mot griftefrid kompletteras med en särskild straffskala för grovt brott. Griftefrid är ett ålderdomligt uttryck som är detsamma som gravfrid.

Tillämpningsområdet för brottet har varit oförändrat sedan brottsbalken infördes och straffskalan ändrades senast för snart 30 år sedan. Förändringar har sedan dess skett i samhället och i annan lagstiftning som kan påverka synen på allvaret i brottsligheten. Förekomsten av grova angrepp mot gravfriden har dessutom ökat

Synen på angrepp på enskildas integritet är strängare i dag. Flera lagstiftningsåtgärder har vidtagits för att höja straffnivån för allvarliga angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet till person. Ett angrepp på gravfriden utgör ett obehörigt intrång i dessa intressen, samt kan vara kränkande för efterlevande anhöriga och upplevas som ett angrepp även på deras personliga sfär.

Straffet för grovt gravfridsbrott föreslås vara fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vidare föreslås att försök till gravfridsbrott samt försök, förberedelse och stämpling till grovt gravfridsbrott ska vara straffbart. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

Kyrkogårdsförvaltningen är positiv till innehållet i promemorian och delar dess slutsatser att det tycks finnas behov av skärpt straff för gravfridsbrott.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet Promemoria – Skärpt straff vid gravfridsbrott till kyrkogårdsnämnden för yttrande senast den 26 oktober 2021. Ärendet har även remitterats till stadsledningskontoret.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningschefens stab i samverkan med Berggravnings- och serviceavdelningen och Tekniska avdelningen.

Ärendet

I promemorian från Justitiedepartementet föreslås att straffbestämmelsen i brottsbalken om brott mot griftefrid kompletteras med en särskild straffskala för grovt brott. Griftefrid är ett ålderdomligt uttryck som är detsamma som gravfrid. Tillämpningsområdet för brottet har varit oförändrat sedan brottsbalken infördes och straffskalan ändrades senast för nästan 30 år sedan. Förändringar har sedan dess skett i samhället och i annan lagstiftning som kan påverka synen på allvaret i brottsligheten. Förekomsten av grova angrepp mot gravfriden har dessutom ökat och i vissa fall tagit sig mer svårartade uttryck än tidigare. Därför finns det anledning att överväga skärpt straff för brott mot griftefrid.

Av lagtexten i brottsbalken sägs att den straffbara gärningen består i att obehörigen flytta, skada eller skymfligen behandla lik eller avlidens aska, öppna grav eller göra skada eller ofog på kista, urna, grav eller annat de dödas vilorum eller på gravvård. Straffansvaret omfattar obehöriga åtgärder såväl med en död kropp som inte omhändertagits för gravsättning som åtgärder med ett gravlagt lik. Regleringen omfattar även kista och urna, i vilken ett lik eller aska förvaras men som ännu inte förts till en grav. Med gravvård avses minnesmärke vid grav, till exempel en gravsten. En minneslund på en kyrkogård är att anse som en gravvård. Även en begravningsplats som sådan omfattas av straffbudet, inklusive planteringar på en gravplats och minneslund. Straffet för brott mot griftefrid är böter eller fängelse i högst två år.

Synen på angrepp på enskildas integritet är strängare i dag. Flera lagstiftningsåtgärder har vidtagits för att höja straffnivån för allvarliga angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet till person. Ett angrepp på gravfriden utgör ett obehörigt intrång i dessa intressen, samt kan vara kränkande för efterlevande anhöriga och upplevas som ett angrepp även på deras personliga sfär. Det framstår därför som konsekvent att den skärpta synen på angrepp av enskildas integritet även bör få genomslag vid bedömningen av svårheten i brott som riktar sig mot gravfriden.

Sammanfattningsvis, sägs i promemorian, att står det klart att det finns fog för en skärpt syn på allvarliga fall av brott mot gravfriden och att griftefridsbrottets nuvarande straffskala inte ger ett tillräckligt utrymme för att i alla situationer kunna döma ut straff som står i proportion till brottets allvar. För att straffen på ett adekvat sätt ska motsvara brottslighetens svårhet finns därför ett behov av ett skärpt straff för det brottet.

Straffet för grovt gravfridsbrott föreslås vara fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om ett brott är grovt ska det beaktas särskilt om gärningsmannen tillfogat ett lik en svår skada, gärningen inneburit omfattande förstörelse eller annars varit av särskilt hänsynslös eller farlig art. Vidare föreslås att försök till gravfridsbrott samt försök, förberedelse och stämpling till grovt gravfridsbrott ska vara straffbart. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

Synpunkter och förslag

Kyrkogårdsförvaltningen är positiv till innehållet i promemorian och delar dess slutsatser att det tycks finnas behov av skärpt straff för gravfridsbrott.

Förvaltningen har sett ett antal brott där en eller flera personer utfört omfattande förstörelse av en begravningsplats. Förvaltningen har även sett att det förekommer gravfridsbrott som handlar om gärningar som begås med hatbrottsmotiv. Förvaltningen instämmer även i att det tycks finnas ett tillämpningsområde för försök, förberedelse- och stämplingshandlingar i förhållande till gravfridsbrott.

Förvaltningen föreslår att kyrkogårdsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Svante Borg
Förvaltningschef

Bilaga

Promemoria – Skärpt straff för gravfridsbrott

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Svante Borg, Förvaltningschef	2021-09-22